

ความปลอดภัยในสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรม

วันที่รับ : 10 เมษายน 2567
วันที่แก้ไข : 1 กรกฎาคม 2567
วันที่ตอบรับ : 29 กรกฎาคม 2567

ทองสุข แดงสังวาลย์*
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
*corresponding author e-mail: thongsook2519@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างรอบด้านของชุมชนสังคมประเทศชาติ การจัดการศึกษาจึงสามารถพัฒนา มนุษย์ให้มีศักยภาพ ที่จะสะท้อนประสิทธิภาพของสถาบันการศึกษาในการจัดการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ มองเห็นภัยที่เกิดแก่นักเรียนครู และบุคลากรทางการศึกษาที่เกิดขึ้นซ้ำ และส่งผลกระทบต่อสภาพร่างกาย และจิตใจในหลายปีที่ผ่านมา เช่น ภัยจากการคุกคามทางเพศ ภัยจากการกลั่นแกล้งรังแก (Bully) รวมถึงภัยที่เกิดจากโรค อุบัติใหม่ซึ่งเป็นผลให้เป็นอุปสรรคต่อ การเรียนรู้และสวัสดิภาพชีวิตของนักเรียน ครูและบุคลากร ทางการศึกษานโยบายสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งมั่นในการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้เป็น “การศึกษาขั้นพื้นฐานวิถีใหม่ วิถีคุณภาพ” มุ่งเน้นความปลอดภัยในสถานศึกษาส่งเสริมโอกาสทางการ ศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมและบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นพัฒนาด้านความ ปลอดภัยให้แก่ ผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา จากภัยพิบัติ และภัยคุกคามทุกรูปแบบรวมถึงการจัด สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดี จากสภาพปัจจุบันและสถานการณ์ปัญหาเด็กและเยาวชนที่กล่าวถึง ข้างต้นทำให้โรงเรียนต้อง ให้ความสำคัญในการพัฒนางานด้านความปลอดภัยของโรงเรียน และขยายความรู้สู่ ครอบครัวและ ชุมชน บวร. ประกอบด้วย บ้าน วัด โรงเรียน ซึ่งทั้งสามสถาบันจะทำหน้าที่ประสานกันเป็น แกนหลักในการพัฒนา ไม่ว่า โลก สังคมและสิ่งแวดล้อมจะเปลี่ยนไปแต่หลักแห่ง “บวร” ยังเป็นสามประสาน ที่มั่นคง “บวร” เปรียบเหมือนคำสอนของพระพุทธศาสนาที่เรียกว่า “อากาสิโก” ที่สามารถปฏิบัติได้ และให้ ผลได้ โดยไม่จำกัดเวลาไม่ว่าสังคมจะก้าวกระโดดไปอย่างไร เมื่อขาดการศึกษาหลักทางปัญญาใน พระพุทธศาสนา มีหลายชีวิตที่พยายาม ไปให้ถึงความสุขที่เป็นเป้าหมายด้วยการตั้งวัตถุประสงค์เอาไว้สูง แต่ก็ ไม่สามารถไปสู่ จุดมุ่งหมายนั้นได้ เมื่อไม่ได้ตั้งใจจึงเกิดปัญหาชีวิต จิตใจข้างในไม่มีความสุข เป็นความทุกข์ใจ เกิดปัญหาชีวิตลุกลามจากตนเองนำสู่ครอบครัวและเข้าสู่ในสังคม โดยหลักสัมมปธาน 4 ประกอบไปด้วย 1) สังวรปธาน คือ เพียรระวังยับยั้งบาปอกุศลธรรมที่ยังไม่เกิด มิให้เกิดขึ้น 2) ปหานปธาน คือ เพียรละบาป อกุศลธรรมที่เกิดขึ้นแล้ว 3) ภวานาปธาน คือ เพียรทำกุศลธรรมที่ยังไม่เกิด ให้เกิดมีขึ้น 4) ออนุรักขนาปธาน คือ เพียรรักษากุศลธรรมที่เกิดขึ้นแล้วให้ตั้งมั่น และให้เจริญยิ่งขึ้นไปจนไฟบุญล้น ปธาน 4 นี้ก็อีกอย่างว่า สัมมปธาน 4 ความเพียรชอบ, ความเพียรใหญ่

คำสำคัญ: ความปลอดภัยในสถานศึกษา, หลักพุทธธรรม

EDUCATIONAL MANAGEMENT IN THE NEW NORMAL ERA

Received : 10 April 2567

Revised : 1 July 2567

Accepted : 29 July 2567

Thongsook Dangsungwal*

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

*corresponding author e-mail: thongsook2519@gmail.com

Abstract

Education plays a pivotal role in the holistic development of communities, society, and the nation. Educational management can thus enhance human potential, reflecting the effectiveness of educational institutions in delivering quality education. The Ministry of Education has recognized the recurring threats to students, teachers, and educational personnel, which have adversely affected their physical and mental well-being over recent years. These threats include sexual harassment, bullying, and emerging diseases, all of which hinder learning and the welfare of students, teachers, and educational personnel. In response, the Office of the Basic Education Commission has adopted policies to develop "new normal, quality-driven basic education." This approach emphasizes the safety of educational institutions, promotes equal access to quality education, and ensures efficient educational management. A key focus is on developing safety measures for learners, teachers, and educational personnel, protecting them from all forms of threats and disasters. Moreover, it aims to create environments conducive to health and well-being. Given the current issues facing children and youth, schools must prioritize safety and extend this knowledge to families and the broader community through the "B-W-R" model (Home, Temple, School). These three institutions work together as a central pillar in societal development. Despite changes in the world, society, and the environment, the "B-W-R" model remains a stable foundation, much like the timeless teachings of Buddhism known as "Akaliko," which can be applied and yield results regardless of time. In the absence of intellectual principles derived from Buddhism, many people strive to attain happiness by setting high materialistic goals, but often fail to achieve them. This failure leads to life problems, inner dissatisfaction, and unhappiness, which extend from the individual to the family and society at large. The Buddhist doctrine of the **Four Right Efforts (Samma-ppadhāna)** serves as a guiding principle in addressing these challenges. It comprises: 1) **Samvara-padhāna** – the effort to prevent unwholesome states that have not yet arisen, 2) **Pahāna-padhāna** – the effort to abandon unwholesome states that have already arisen, 3) **Bhāvanā-padhāna** – the effort to cultivate wholesome states that have not yet arisen, and 4) **Anurakkhana-padhāna** – the effort to maintain and further develop wholesome states that have already arisen. These efforts, collectively known as the Four Right Efforts, represent right exertion and are essential for individual and societal well-being.

Keywords: Safety in Educational Institutions, Buddhadhamma

บทนำ

คุณภาพการศึกษาซึ่งเป็นสิ่งที่จะสะท้อนประสิทธิภาพของสถาบันการศึกษาในการจัดการศึกษา ในอนาคตมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ผู้รับบริการ จากการศึกษาจะเรียกร้องถึงการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ การบริหารโรงเรียน ในปัจจุบันจึงมีความจำเป็นที่ผู้บริหารโรงเรียนครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องมีความรู้ ความเข้าใจใฝ่รู้ และพัฒนาโรงเรียนอย่างเป็นระบบ โดยจัดการศึกษามุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ และการมุ่งเน้นความเป็นเลิศทางการศึกษาเพื่อให้นักเรียนเป็นคนดีมีปัญญามีความสุข และมีศักยภาพมุ่งความเป็นเลิศทางการจัดการศึกษาเป็นสำคัญจึงเกิดผลดีบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ โรงเรียนกำหนดไว้ จึงเป็นผลให้โรงเรียนต้องมีกระบวนการบริหารจัดการที่ทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพสูงตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด และให้ได้รับการพัฒนาในทุกด้านยุทธศาสตร์ชาติ ด้านที่ 1 การจัดการศึกษา เพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติมีวัตถุประสงค์หลักในการเสริมสร้างความมั่นคงในชีวิต ของคนทุกช่วงวัย จากภัยคุกคามในรูปแบบใหม่อาทิ อาชญากรรมและความรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ ยาเสพติด ภัยพิบัติจากธรรมชาติภัยจากโรคอุบัติใหม่ และภัยจากไซเบอร์ เป็นต้น แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560–2579) จึงได้ตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลง ทางการศึกษาที่เกิดจากความก้าวหน้าทางวิทยาการ และเทคโนโลยีของโลกยุคศตวรรษที่ 21 เป็นพลวัตที่ก่อให้เกิดความท้าทายในด้านการเปลี่ยนแปลงของบริบทเศรษฐกิจและสังคมโลกอันเนื่องมา การปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) ประเทศเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ในอนาคตอันใกล้ การติดกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง ทศนิยม ความเชื่อ ค่านิยม วัฒนธรรมและพฤติกรรมของประชากรที่ปรับเปลี่ยนไปตามกระแสโลกาภิวัตน์เป็นผลให้เกิดการเร่งแก้ไขปัญหาที่ยังเกิดภัยคุกคามต่อความมั่นคงรูปแบบใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนและประเทศชาติมีความซับซ้อนและรุนแรงมากขึ้นซึ่งภัยในแต่ละด้าน ล้วนมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ

การดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างความปลอดภัยในเกิดแก่นักเรียนเป็นสิ่งสำคัญ เพราะความปลอดภัยเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพและการเรียนรู้ของผู้เรียนดังนั้นจึงเป็นภารกิจสำคัญของสถานศึกษาที่จะต้องมีความนโยบายรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา ทั้งนี้ เนื่องจากเด็กจะต้องใช้ชีวิตในโรงเรียนวันละ 7-8 ชั่วโมงดังนั้นความรู้ทัศนคติค่านิยม และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เด็กได้รับในโรงเรียนย่อม มีอิทธิพลต่อจิตใจความสนใจและอุดมคติในชีวิต การเรียนต่อไปจนถึงชีวิตในการทำงานของเด็กทุกคนความปลอดภัยในสถานศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การพัฒนาผลสัมฤทธิ์จะประสบความสำเร็จเพียงใดขึ้นอยู่กับการเรียนรู้ที่มีความสุขและการได้รับการปกป้องคุ้มครองให้มีความปลอดภัยกล่าวคือถ้าการศึกษา คือ ความเจริญงอกงามบุคคลจะเจริญงอกงามต้องมีสุขภาพที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจภายใต้สภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยสถานการณ์ปัญหาเด็กและเยาวชนในสังคมไทยในยุคปัจจุบันได้รับผลกระทบมาจากการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งทางด้านเศรษฐกิจสังคมวัฒนธรรม และเทคโนโลยี ซึ่งส่งผลกระทบต่อวิถีการดำรงชีวิตและความปลอดภัยของเด็กและเยาวชนไทยในหลายรูปแบบทำให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม และทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นเกือบทุกด้านไม่ว่าจะเป็นทัศนคติ และพฤติกรรม

แนวคิดและทฤษฎีด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา

1. ด้านอาคารสถานที่ ในมาตรการป้องกันอุบัติเหตุต้นนี้ต้องมีการตรวจสอบสภาพ อาคารให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ โดยใช้แบบสำรวจจากเกณฑ์มาตรฐานของอาคารสถานที่ตามที่ สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาชั้นพื้นฐานกำหนดมีการรายงานฝ่ายบริหารเพื่อให้มีการปรับปรุง ซ่อมแซมอาคารสถานที่เป็นประจำทุกภาคปี

การศึกษา ทั้งนี้ต้องจัดให้มีการแต่งตั้งบุคลากรในการดูแล อาคารและบริเวณรอบ ๆ โรงเรียน โดยกำชับครูเวรรักษาการณ์เฝ้าระวังเหตุการณ์ผิดปกติที่จะเกิดขึ้น มีการให้ความรู้และชี้แจงนักเรียนในการใช้ห้องเรียน ทุกพื้นที่ภายในโรงเรียน ควรมีการเชิญหน่วยงาน ภายนอกที่เกี่ยวข้องมาให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุจากอาคารสถานที่และการใช้ ไฟฟ้าให้แก่บุคลากร ควรจัดให้มีหน่วยเคลื่อนที่เร็วในการนำผู้ป่วยส่งโรงพยาบาล กรณีที่เกิดเหตุด่วน เหตุร้ายจากอุบัติเหตุ โดยประสานกับผู้ปกครองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้ความช่วยเหลือ มีการบันทึกข้อมูล สาเหตุการเกิดอุบัติเหตุ เพื่อนำผลมาปรับปรุงและกำหนดมาตรการป้องกันและ แก้ไขอุบัติเหตุจากอาคารสถานที่และสิ่งก่อสร้างต่อไป

2. ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมให้ปลอดภัย ในการจัดให้มีป้ายหรือสัญลักษณ์เตือน ในบริเวณที่จะเป็นอันตรายของสถานศึกษาตามบริเวณต่าง ๆ เช่น แพนผังอาคาร ป้ายบอกชั้นเรียน ป้ายเตือนบริเวณสระน้ำ บริเวณที่มีกระแสไฟฟ้าสูง การจัดทำรั้วกันบริเวณก่อสร้าง และไม่อนุญาตให้ ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องเข้ามาในบริเวณดังกล่าว ด้วยการประชาสัมพันธ์ ชี้แจงแก่นักเรียนและบุคลากร การอบรมโครงการป้องกันอุบัติเหตุภายในโรงเรียน การทำป้ายเสนอแนะให้ความรู้ การสร้างจิตสำนึก ธรรมรงค์ให้ทุกคนในสถานศึกษาร่วมกันปฏิบัติให้เป็นวัฒนธรรมองค์กร

3. ด้านการให้บริการความปลอดภัย ในการจัดทำคู่มือการบำรุงรักษาเครื่องมือ เครื่องใช้ อุปกรณ์ต่าง ๆ โดยกำหนดนโยบายในการจัดทำคู่มือบำรุงรักษาเครื่องมือเครื่องใช้ อุปกรณ์ ต่าง ๆ โดยยึดตามคำแนะนำจากผู้ผลิตเป็นหลัก หรือจัดทำคู่มือขึ้น มีการประเมินผลการปฏิบัติงาน ในการบำรุงรักษาเครื่องมือเครื่องใช้ อุปกรณ์ต่าง ๆ การบันทึกลงชื่อการยืม - คืน วัสดุ อุปกรณ์ เพื่อนำผลมาปรับปรุงการดำเนินการ กำหนดนโยบายต่อไป มีการจัดอบรมพนักงานบริการ นักการภารโรง ในการบำรุงรักษาสิ่งต่าง ๆ การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมในการใช้น้ำ ใช้ไฟ ใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ อย่างประหยัดและคุ้มค่า

4. ด้านการจัดสวัสดิศึกษา ในการสำรวจและจัดทำข้อมูลแหล่งมั่วสุ่มและแหล่ง อบายมุขรอบ ๆ สถานศึกษา โดยประสานงานกับผู้ปกครองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ประชุม ช่วยเหลือและสนับสนุนในการดูแลความปลอดภัยจากการเดินทางมาโรงเรียน ความเสี่ยงเรื่อง ความประพฤติ การจัดให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยจัดทำเป็นนโยบาย ไปสู่การวางแผน และปฏิบัติร่วมกันให้เกิดความร่วมมือจากชุมชน การจัดทำครูฝ่ายปกครองจัดเวรดูแลความเรียบร้อย ในจุดเสี่ยงการจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ในการรณรงค์ป้องกันยาเสพติดและอบายมุขรอบ ๆ สถานศึกษา

5. ด้านสุขภาพอนามัย ในการจัดประชุมวางแผนการดำเนินการด้านสุขภาพอนามัย ของบุคลากร และผู้เรียน ต้องจัดทำแผนงานประจำปีในโครงการต่าง ๆ เช่น โครงการตรวจสุขภาพ ประจำปี ทั้งนี้ควรมอบหมายงานด้านอนามัยให้แก่หัวหน้างานผู้รับผิดชอบ การจัดป้ายนิเทศให้ความรู้ ตามห้องพยาบาลและทางเดินอาคารต่าง ๆ การบูรณาการความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันในวิชาสุขศึกษา มีการส่งเสริมให้นักเรียนดูแลสุขภาพและสมรรถภาพทางร่างกาย จากการ การประเมินเพื่อพัฒนาสมรรถภาพต่อไป มีการประสานงานกับหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมและ สาธารณสุข การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากโรคและภัยอันตรายต่าง ๆ การส่งเสริมให้บุคลากรที่ไม่ใช่ข้าราชการมีความรู้ในการใช้สิทธิ์ประกันสุขภาพ ถ้วนหน้าและส่งเสริม การทำประกันสังคม

การป้องกัน

การสร้างเครื่องมือ เพื่อไม่ให้เกิดเหตุการณ์ความเสียหายต่าง ๆ โดย โรงเรียนควรดำเนินการกำหนดมาตรการป้องกันภัยในหรือความเสี่ยง ที่จะเกิดขึ้นกับ นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ตามบริบท

ของโรงเรียน ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดมาตรการป้องกัน และแก้ไข อุบัติเหตุในสถานศึกษาไว้อย่างกว้างๆ โดยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. อาคารเรียนและอาคารประกอบเป็นสิ่งปลูกสร้างถาวร ใช้เป็นสถานที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนของสถานศึกษา ซึ่งต้องก่อสร้างแบบแปลนที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติกำหนด มีความคงทนแข็งแรงพอที่จะรับน้ำหนักของนักเรียน และอุปกรณ์ในอาคารเรียนได้ อย่างดี แต่เมื่อผ่านการใช้งานมานานสิ่งก่อสร้างเหล่านี้ก็เสื่อมคุณภาพชำรุดทรุดโทรม รวมทั้งอุปกรณ์ การเรียนการสอน เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ถ้าขาดการดูแลซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ และ ปลอดภัยแล้วจะเกิดความเสียหายต่อการเกิดอุบัติเหตุจากอาคารเรียน และอาคารประกอบพบว่า มีสาเหตุมาจากหลาย ๆ ส่วนของอาคารสถานที่ในโรงเรียนที่ชำรุดทรุดโทรม ได้แก่ โครงสร้างของ อาคารเรียน ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ไฟฟ้า สถานที่ประกอบอาหาร ส้วมและสุขภัณฑ์ อาคารเรียน อาคาร ประกอบที่รื้อถอนญาติให้รื้อถอนมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 โครงสร้างอาคารเรียนควรมีมาตรการป้องกัน ได้แก่ ตรวจสอบโครงสร้าง ส่วนประกอบของอาคาร ซ่อมแซมโครงสร้างให้อยู่ในสภาพไม่เสี่ยงต่อความปลอดภัย สร้างความ ตระหนักในการรักษาความปลอดภัยแก่นักเรียนทุกคน 17

1.2 ครุภัณฑ์ควรมีมาตรการป้องกัน ได้แก่ สำรวจ ตรวจสอบ ปรับปรุง ซ่อมแซม จัดวาง จัดเก็บถูกวิธี ใช้ถูกวิธี ครุภัณฑ์ชำรุดห้ามใช้เด็ดขาด

1.3 อุปกรณ์ไฟฟ้าควรมีมาตรการป้องกัน ได้แก่ ติดตั้งเครื่องตัดไฟอัตโนมัติ ตรวจสอบ อุปกรณ์ไฟฟ้าในเรื่องอายุการใช้งาน และต้องมีมาตรฐานในการใช้ 1.4 สถานที่ประกอบและรับประทานอาหารควรมี มาตรการป้องกัน ได้แก่ ต้องไม่มี สารพิษ อุปกรณ์ไฟฟ้าใช้งานได้ปลอดภัย ถึงแก่อันตรายต้องตรวจสอบความเรียบร้อยภายหลังการใช้งาน ป้องกันสัตว์ไม่ให้เข้ามาหาอาหารในที่ประกอบการ ภาชนะรองรับอาหารที่ปรุงใหม่ต้องมีที่ปิดกัน แมลงและฝุ่น ติดตั้งอุปกรณ์ดับเพลิงพร้อมให้ความรู้ในการใช้อุปกรณ์ดับเพลิง

1.5 ส้วมและสุขภัณฑ์ควรมีมาตรการป้องกัน ได้แก่ ตรวจสอบพื้น และถึงห้องน้ำห้อง ส้วม ครูต้องควบคุมการใช้ห้องน้ำของเด็ก โดยให้ความสำคัญกับความปลอดภัย ส้วมชำรุดต้องปิดห้าม ใช้ห้องน้ำ ต้องติดกริ่งสัญญาณ นักเรียนไปใช้ห้องน้ำต้องมีเพื่อน ห้องน้ำมีแผงคอนกรีตปิดกันควร แก้ไขไม่ให้มี เพื่อไม่ให้ไปบังสายตา ควรสร้างห้องน้ำให้เหมาะกับระดับชั้นของนักเรียน กลอนประตู ห้องน้ำควรออกแบบให้เหมาะสมกับการใช้ พื้นห้องน้ำสูงกว่าข้างนอกทำให้พื้นข้างนอกเปียก อาจทำให้เป็นอันตรายต้องแก้ไข

1.6 อาคารเรียนและอาคารประกอบชำรุดควรมีมาตรการป้องกันให้สำรวจ ตรวจสอบ รีบรื้อถอน ต้องปิดกันไม่ให้นักเรียนไปเล่นได้ ตั้งงบประมาณรื้อถอนต้องดำเนินการรื้อถอนทันที หากพิจารณาว่าไม่ปลอดภัย

2. บริเวณโรงเรียน เป็นสิ่งแวดล้อมที่อยู่ใกล้ตัวเด็กนักเรียนมากที่สุด เป็นส่วนที่นักเรียน ต้องสัมผัสอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นโรงเรียนจึงต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษโดยเฉพาะเรื่องความปลอดภัย จึงควรกำหนดเป็น มาตรการป้องกัน และแก้ไขดังนี้

2.1 รั้วและประตูโรงเรียนควรมีมาตรการป้องกันและแก้ไข ได้แก่ การก่อสร้างต้องได้ มาตรฐาน จัดทำระบบป้องกันบานประตูล้มให้มั่นคง จัดทำป้ายคำเตือน และจัดทำแนวเขตห้าม บริเวณที่เป็นอันตราย จากบานประตูและรั้วที่ชำรุด หมั่นตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ

2.2 บ่อน้ำ สระน้ำ และบ่อเลี้ยงปลาควรมีมาตรฐานป้องกันและแก้ไข ได้แก่ บ่อน้ำตื้น ต้องมีฝาปิด ฝักเด็กว่ายน้ำตามความเหมาะสม สระน้ำ บ่อเลี้ยงปลา ควรมีรั้วหรือขอบเขตเพื่อป้องกัน เด็กหรือเด็กที่ว่ายน้ำ ไม่เป็นเข้าไปเล่น กำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ให้รัดกุม

2.3 เขตก่อสร้างและกองครุภัณฑ์ชำรุดควรมีมาตรการป้องกันและแก้ไข ได้แก่ จัดทำ แนวเขต บริเวณกำหนดให้ผู้ก่อสร้างต้องติดตั้งอุปกรณ์ป้องกันวัสดุหล่น บุคลากรคอยดูแลตามกำหนด มีการควบคุม การก่อสร้างอย่างใกล้ชิด ใช้เครื่องจักรในการก่อสร้างอย่างปลอดภัย หากเห็นว่าเป็น อันตรายให้นักเรียน หลีกเลียงไปทางอื่น จัดการเก็บวัสดุที่ไม่ใช้แล้วให้ปลอดภัย

2.4 ต้นไม้ใหญ่ควรมีมาตรการป้องกันและแก้ไขได้แก่ ตัดแต่งกิ่งให้อยู่ในสภาพที่ปลอดภัย ให้หมั่นตัดสอยลงพอสมควร กิ่งไม้หรือต้นไม้ที่ตายแล้วให้ตัดทิ้งไปโดยเร็ว สอนนักเรียนให้ ตระหนักถึงความปลอดภัยขณะเล่นอยู่ใต้ร่มไม้ ห้ามไม่ให้นักเรียนปีนป่ายต้นไม้

2.5 สนาม สนามเด็กเล่นควรมีมาตรการป้องกันและแก้ไข ได้แก่ รักษาความสะอาด โดยรอบให้ปราศจากวัสดุอันตราย ตัดหญ้าเพื่อป้องกันอันตราย หมั่นตรวจพื้นสนามเพื่อไม่ให้เป็นหลุม 18 เป็นบ่อ หมั่นตรวจสอบอุปกรณ์เด็กเล่นควรมีการควบคุมเครื่องเล่นให้ความรู้กับนักเรียนในกรณีที่พบ สิ่งแปลกปลอม ซึ่งเกิดจากวัสดุระเบิดหรือวัตถุอันตราย

2.6 ไร่ บ่อ เกราะ บ่อซีเมนต์ ถังเก็บน้ำ หอพัก และถังซีเมนต์ควรมีมาตรการป้องกันและ แก้ไข ได้แก่ ต้องมีฝาปิด และใส่กุญแจ บ่อเกราะ และบ่อซีเมนต์ต้องมีฝาปิดที่มั่นคงแข็งแรงหากใช้ไม่ได้ ให้ทำลาย ตรวจสอบถังพักน้ำหรือถังซีเมนต์ให้ใช้การเสมอ ถ้าใช้ไม่ได้ให้ทำการรื้อถอน

2.7 เตาเผาขยะที่ทิ้งขยะควรมีมาตรการป้องกันและแก้ไข ได้แก่ จัดให้ถังขยะโดยมี ระบบแยกขยะให้ถูกวิธีที่เหมาะสมในกรณีที่เผาขยะสร้างนิสัยการทิ้งขยะให้ถูกวิธี ทำลายหรือทำการ แปรสภาพด้วยวิธีที่เหมาะสมในกรณีที่เผาขยะควรมีเวลาเรียน

3. สภาพแวดล้อมของโรงเรียน การสุขภาพสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึง การจัดการ ควบคุมดูแลและการปรับปรุงภายในโรงเรียน และสิ่งแวดล้อมให้ถูกต้องเหมาะสม และอยู่ในสภาพที่ถูก สุขลักษณะ โรงเรียนทุกแห่งมีองค์ประกอบที่สำคัญคล้ายคลึงกันทั้งในด้านโครงสร้าง บทบาท หน้าที่ การ ปฏิบัติ และการส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะ การสุขภาพสิ่งแวดล้อมจะมีผลต่อสุขภาพ และ ลดความเสี่ยงของภาวะที่จะเกิดอุบัติเหตุของนักเรียน ทั้งนี้เพราะนักเรียนใช้เวลาเรียนรู้ และอยู่ใน สภาพแวดล้อมของโรงเรียนมากกว่าครึ่งชั่วโมงของเวลาช่วงกลางวัน แต่สภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อความ ปลอดภัยในสถานศึกษานั้น มิได้มีเฉพาะในสถานศึกษาเท่านั้น ผลภาวะของสิ่งแวดล้อมภายนอกก็ส่งผล ต่อนักเรียนเช่นกัน ซึ่งผลภาวะของสิ่งแวดล้อมภายนอกนี้ยากต่อการควบคุม ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อทางตรง และทางอ้อมต่อนักเรียน ซึ่งพอจะกำหนดมาตรการป้องกัน และแก้ไขปัญหาว่างกว้าง ๆ ดังนี้

3.1 สำรวจปัญหาด้านสภาพแวดล้อม และผลภาวะแล้วจัดลำดับความสำคัญ เพื่อหา แนวทางแก้ไข ป้องกัน

3.2 ตั้งกรรมการโดยใช้ชุมชน องค์กรท้องถิ่นมีส่วนร่วมร่วมหาแนวทางแก้ไข

3.3 ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนแก้ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม

3.4 แสวงหาความร่วมมือจากสถานประกอบการ ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการปรับปรุงแก้ไข

3.5 ส่งเสริมกิจกรรมปลูกจิตสำนึก และสร้างความตระหนักต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมให้ บุคลากรในสถานศึกษา

4. เครื่องมือเครื่องใช้ที่ใช้ทำกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งทางตรงทางอ้อม เพื่อให้เกิด การปฏิบัติจริง เครื่องมือเครื่องใช้ต้องมีความปลอดภัย ได้แก่ เครื่องกล เช่น เครื่องสูบน้ำ เครื่องตัด หญ้า แท่นเจาะ เครื่องเชื่อม เครื่องตัด ส่วนเครื่องมือการเกษตร เช่น มีด จอบ เสียม พลั่ว ชะแลง เครื่องพ่นยา กรรไกรตัดหญ้า เครื่องมือช่าง ส่วนไฟฟ้า เสื่อนลู่ไฟฟ้า สิว ค้อน มาตรการป้องกัน ได้แก่ ครูต้องแนะนำสาธิตการใช้วิธีการบำรุงรักษา ต้องมีระบบอุปกรณ์ที่ชำรุดต้องซ่อมแซมและ แก้ไข สำหรับสารเคมี การเก็บรักษาครูต้องมีความปลอดภัยที่สุด

5. การเดินทางกลับบ้านของนักเรียนมีหลายรูปแบบ เช่น เดินเท้า รถจักรยานยนต์ นั่งเรือ และเป็นสาเหตุที่ทำให้นักเรียนได้รับอุบัติเหตุ เนื่องจากไม่ระมัดระวัง มาตรการป้องกัน ได้แก่ ให้ นักเรียนเดินแถวกลับบ้าน จัดระบบการรักษาความปลอดภัย 3 ระดับ คือ นักเรียนควบคุมกันเอง ครู ชุมชน และเจ้าหน้าที่ตำรวจ กำหนดความรับผิดชอบอย่างชัดเจน ควบคุมการขับซิ่งจักรยานของ นักเรียน ขอความร่วมมือทางเจ้าหน้าที่ตำรวจ จัดเวรคอยควบคุมดูแลในการใช้รถใช้ถนนของนักเรียน 19 จัดอบรมพนักงานรถรับ-ส่งนักเรียน ฝึกการ

ใช้ร่วมซูชีพ และส่งเสริมให้นักเรียนฝึกว่ายน้ำ สร้างกิจกรรม ตระหนักถึงการระมัดระวังตนเองโดยสารเรือ เป็นต้น

6. การพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่หมายถึง การที่ครูอาจารย์ หรือผู้ที่เป็นหัวหน้า สถานศึกษาพานักเรียนไปเป็นหมู่คณะจะเป็นเวลาเปิดทำการสอนหรือไม่ก็ตาม ซึ่งการเดินทางไปนั้น อาจไปและกลับในวันเดียวกัน หรือไปพักค้างคืน โรงเรียนจึงจำเป็นต้องปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัด เพราะอาจเกิดอุบัติเหตุหรืออันตรายกับนักเรียนได้ อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับนักเรียนระหว่างเดินทางกลับ ได้แก่ ข้อเท้าแพลง แขนหัก ศีรษะแตก ปวดศีรษะ ปวดท้อง มีดบาด น้ำร้อนลวก แมลง กัดต่อย พลัดกลุ่ม หลงทาง เป็นต้น มาตรการป้องกัน ได้แก่ ศึกษาสถานที่ไปศึกษาดูงาน ศึกษาเส้นทาง โรงเรียนติดต่อยานพาหนะที่ปลอดภัย ทำหนังสือขออนุญาตผู้บังคับบัญชา ผู้ปกครองนักเรียน กำหนด ครูผู้ดูแลประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการให้ความปลอดภัย

การปลูกฝัง

กระบวนการเสริมสร้างความเข้าใจด้านความปลอดภัยทั้งอุบัติเหตุ และความรุนแรง หรือลดพฤติกรรมเสี่ยงในระดับบุคคลและกลุ่มเพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายกับทรัพย์สิน และส่งผลกระทบต่อการศึกษา อาจจะเกิดขึ้นกับนักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา กำหนดไว้ 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 พัฒนากลุ่มความปลอดภัยในสถานศึกษา

กลุ่มความปลอดภัยในสถานศึกษา เป็นกลุ่มบุคคลที่มีความสนใจต่อปัญหาการบาดเจ็บของนักเรียนในสถานศึกษา และต้องการแก้ไขป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาเหล่านั้นขึ้น เพื่อลดอันตรายการบาดเจ็บของนักเรียนในสถานศึกษา กลุ่มความปลอดภัยอาจเป็นกลุ่มเดิมที่มีอยู่รวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มใหม่ขึ้นก็ได้ อัจจงประกอบไปด้วยผู้บริหาร ครู บุคลากร เจ้าหน้าที่ต่าง ๆ นักเรียน ผู้ปกครองผู้แทนชุมชน ขนาดกลุ่มความปลอดภัยไม่ได้กำหนดว่าต้องมีกี่คน จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความพร้อม และความสนใจที่ต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนางานความปลอดภัยที่ประกอบไปด้วย

1. มีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาการบาดเจ็บของนักเรียนในสถานศึกษาร่วมพิจารณาและจัดลำดับความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้นจากฐานข้อมูลต่างๆ เช่น การสังเกต การจดบันทึก

2. มีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุของปัญหาอะไร อย่างไร ที่ทำให้เกิดสิ่งแวดลอมเสี่ยงพฤติกรรมเสี่ยง ส่งผลกระทบต่อการศึกษาในระดับบุคคลหรือกลุ่มบุคคล

3. มีส่วนร่วมในการหาแนวทางและวิธีการแก้ไขปัญหาก็พิจารณาแล้วว่าเป็นหนทางที่ดี และเหมาะสมกับสภาพของสถานศึกษา

4. มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทุกขั้นตอน รวมทั้งการเป็นแบบอย่างที่ดีมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลของกิจกรรมความปลอดภัยที่เกิดขึ้น เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข และพัฒนากิจกรรมความปลอดภัยนั้นให้ดียิ่งขึ้น หรืออาจเป็นข้อตัดสินใจในการยุติกิจกรรมที่ไม่ส่งผลต่อความปลอดภัย

ขั้นที่ 2 มีเครื่องมือกันหาปัญหาและเหตุการณ์บาดเจ็บของนักเรียนสถานศึกษาการบาดเจ็บของนักเรียนในสถานศึกษาต้องมีเครื่องมือช่วยสืบกันเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็จริงมากที่สุด เครื่องมืออาจประกอบไปด้วยการเฝ้าสังเกต การตรวจตรา การจดบันทึกการบันทึกภาพ - เสียง เป็นต้น เครื่องมือที่จะช่วยวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาการบาดเจ็บของนักเรียนประกอบด้วย

เครื่องมือที่ 1 การเดินสำรวจสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาการสำรวจสิ่งแวดล้อมเป็นการเดินสำรวจตรวจตราโครงสร้างอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมที่รอบตัวเด็กทั้งที่เป็นจุดอันตรายหรือจุดเสี่ยงต่อการเกิดอันตราย รวมทั้งหาแนวทางการป้องกันและแก้ไข เพื่อลดอุบัติเหตุและลดภาวะการบาดเจ็บที่รุนแรง โดยผู้ที่จะเป็นผู้เดินสำรวจนั้นต้องเป็นผู้ใหญ่ นอกจากการเดินสำรวจด้วยตนเองของผู้ใหญ่แล้ว การสำรวจแบบร่วมกันของบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น คุณครูเดินร่วมกับผู้ปกครอง นักเรียนช่าง คณะกรรมการหรือผู้นำชุมชน การเดินสำรวจร่วมกันของกลุ่มคนที่หลากหลายทำให้เกิดการสังเกตเห็นจุดที่แตกต่างของอันตรายและจุดเสี่ยง

จะได้หาแนวทางและวิธีป้องกันแก้ไขอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์การเดินทางสำรวจสิ่งแวดล้อมควรทำ 2 เดือน ต่อ 1 ครั้ง หรือภาคการศึกษาละ 2 ครั้ง เป็นอย่างน้อยนอกจากนี้ควรร่วมกับการบันทึกการบาดเจ็บแต่ละครั้ง รวมทั้งหาแนวทางการแก้ไขปัญหาทั้งในส่วนโครงสร้างสิ่งแวดล้อมและพฤติกรรมกรบาดเจ็บแต่ละชนิดด้วย

เครื่องมือที่ 2 บันทึกการบาดเจ็บในและบริเวณรอบสถานศึกษา เป็นการบันทึกการบาดเจ็บของนักเรียนแต่ละครั้ง เพื่อให้ทราบถึงสาเหตุของการบาดเจ็บว่าเกิดจากสิ่งแวดล้อมที่ไม่เหมาะสมหรือเกิดจากพฤติกรรมเสี่ยงรายละเอียดที่เกี่ยวข้องอื่นรวมทั้งความถี่ของการบาดเจ็บนักเรียนด้วยการบันทึกการบาดเจ็บ จะทำทุกรายทั้งการบาดเจ็บแบบตั้งใจและไม่ตั้งใจ อาจให้ครูประจำชั้นเป็นผู้รับผิดชอบแต่ละห้อง และให้ครูพยาบาลเป็นผู้รวบรวมรายงานทุกเดือนเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์

เครื่องมือที่ 3 บันทึกพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียน เป็นการสังเกตพฤติกรรมเสี่ยงต่อการบาดเจ็บของนักเรียน เช่น การเล่นผาดโผนในสนามเด็กเล่น วิ่งบนอาคาร ปีนป่ายที่สูง การเล่นรุนแรงและรังแกกัน ภาวะซึมเศร้า ฯลฯ ต้องจดบันทึกพฤติกรรมของนักเรียนเหล่านั้น รวมทั้งการเฝ้าระวังกลุ่มนักเรียนที่อาจเสี่ยงต่อการบาดเจ็บได้ง่าย เช่นกลุ่มเด็กเล็ก นักเรียนหญิง เด็กพิการ เด็กกำพร้า ฯลฯ ถึงแม้จะสร้างเครื่องมือในการเก็บข้อมูลมาอย่างดีแล้วก็ต้องรู้จักใช้ข้อมูลเหล่านั้นให้เกิดประโยชน์สูงสุด กลุ่มความปลอดภัยต้องประชุมระดับความคิดเพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาของการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุ และความรุนแรงด้วยข้อมูลที่มีอยู่ แล้วว่าเกิดจากสาเหตุอะไร พิจารณาถึงลำดับขั้นตอนความสำคัญของปัญหาที่ต้องการแก้ไขอย่างเร่งด่วน ร่วมวางแผนแก้ไขเลือกแนวทางที่เหมาะสมกับทรัพยากร ที่มีลงมือดำเนินการและติดตามผลที่เกิดขึ้น

ขั้นที่ 3 มุ่งสร้างความปลอดภัย 6 ด้าน

1. ด้านสิ่งแวดล้อมกายภาพในสถานศึกษา หมายรวมถึง สภาพโครงสร้างอาคารที่ถูกต้องนักเรียนระดับอนุบาลและประถมศึกษามีโอกาสบาดเจ็บจากสิ่งแวดล้อมและโครงสร้างได้มากจึงมีแนวทางจัดความปลอดภัย

2. ด้านระบบคุ้มครองเด็ก คือ ระบบป้องกันผลเสียต่อสุขภาพนักเรียนอันเกิดจากความรุนแรงการถูกทำร้าย การทำร้ายตนเองสภาวะยากลำบาก และการถูกละเลยทอดทิ้ง ได้แก่การป้องกันเด็กก่อพฤติกรรมรุนแรง เด็กรังแกกัน การป้องกันภาวะซึมเศร้าและทำร้ายตนเอง การป้องกันตนเองแทนที่ ระบบการลงโทษเด็ก การป้องกันการทำร้ายทางอารมณ์และจิตใจต่อเด็กโดยครู การให้ความสนใจเป็นพิเศษกับกลุ่มเสี่ยง เช่น เด็กในครอบครัวยากจน เด็กพิการ เป็นต้นโดยการทำงานร่วมกับกลุ่มสหวิชาชีพ เช่น นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา แพทย์ พยาบาล

3. ด้านการเดินทางไปกลับสถานศึกษาอย่างถูกวิธี ระบบและกิจกรรมความปลอดภัยในการเดินทางไปกลับสถานศึกษา ได้แก่

3.1 มีแผนและทำคู่มือความปลอดภัยจากการเดินทางของนักเรียนในสถานศึกษาทั้งการเดินทางเท้า การโดยสารยานพาหนะทางบก และทางน้ำ

3.2 จัดระบบการรักษความปลอดภัยในการเดินทางและกำหนดความรับผิดชอบ เช่น จัดครูเวรปฏิบัติหน้าที่ดูแลการใช้รถใช้ถนนของนักเรียน

3.3 ประสานงานกับตำรวจจราจรช่วยดูแลปฏิบัติงานในช่วงเวลาที่นักเรียนใช้เส้นทาง

3.4 สร้างความตระหนักในหลักความปลอดภัยแก่นักเรียน และผู้ปกครองเช่น จัดป้าย เอกสารจดหมายข่าวเกี่ยวกับอันตรายที่เกิดขึ้นจากการเดินทาง ส่งเสริมการใช้อุปกรณ์เสริมความปลอดภัย เช่น หมวกนิรภัย การใช้ที่นั่งนิรภัยในรถยนต์

3.5 มีกิจกรรมเกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติตามกฎจราจร และกำกับดูแลให้นักเรียนได้ปฏิบัติ

4. ด้านกิจกรรมการเรียน ทั้งกิจกรรมใน-นอกสถานศึกษา เช่น กีฬา เข้าค่ายทัศนศึกษา แผนการสอนต้องมีการประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้ในวิชานั้น และกำหนดมาตรการ ป้องกันความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น ได้แก่

4.1 การสำรวจสภาพความพร้อมของห้องเรียน ห้องปฏิบัติการและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องว่าใช้งานได้เป็นอย่างดี

4.2 มีแนวปฏิบัติหรือระเบียบในการใช้ห้องปฏิบัติการ ดัดสัญลักษณ์เกี่ยวกับอันตรายที่เกิดจากอุปกรณ์เครื่องมือสารเคมีแสดงไว้อย่างชัดเจน

4.3 มีครู เจ้าหน้าที่ที่ควบคุมดูแลการใช้ห้องปฏิบัติการ ห้องทดลองอย่างชัดเจนมีเป็นสารเคมีต้องมีการระบุวิธีใช้ไว้อย่างชัดเจนและเก็บที่มีขีด

4.4 เตรียมอุปกรณ์ป้องกันอุบัติเหตุที่เหมาะสม เช่น เครื่องมือดับเพลิง

4.5 กรณีอุปกรณ์เครื่องใช้ชำรุดเสียหายให้ดำเนินการซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานการเข้าค่ายทัศนศึกษาต้องมีการเตรียมแผนอย่างละเอียดและรอบสำรวจสถานที่ วิธีการเดินทาง ตรวจสอบพาหนะและผู้ขับขี่ ระบุจุดเสี่ยงความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นได้ แจ้งผู้ปกครองทราบรวมทั้งวางแผนป้องกันและช่วยเหลือไว้

5. ด้านหลักสูตรความปลอดภัย มีการสร้างหลักสูตรความปลอดภัยเพื่อสอนนักเรียนให้มีความรู้ทักษะและจิตสำนึกความปลอดภัย โดยจัดเป็นสาระการเรียนรู้เรื่องความปลอดภัยในแต่ละระดับชั้น และกิจกรรมเพิ่มทักษะ เช่น การสร้างหลักสูตร ป้องกันการจมน้ำ และการว่ายน้ำหลักสูตรป้องกันการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุ หลักสูตรปฐมพยาบาลและการช่วยเหลือ หลักสูตรความปลอดภัยในการเล่นกีฬา หรือเล่นสนามเด็กเล่น เป็นต้น

6. ด้านแผนฉุกเฉินในสถานศึกษา หมายถึง ครู เจ้าหน้าที่ บุคลากรในสถานศึกษาได้รับการฝึกทั้งการปฐมพยาบาล การกู้ชีพเบื้องต้น รวมทั้งมีแผนฉุกเฉินเพื่อรับภัยที่ไม่คาดคิดหรือภัยธรรมชาติ เช่น อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย ธรณีพิบัติสึนามิ มีการซ้อมอพยพ รวมทั้งการเตรียมอุปกรณ์ปฐมพยาบาลในห้องพยาบาล การมีแผนระบบการส่งต่อนักเรียนไปยังโรงพยาบาล ใกล้เคียง

ขั้นที่ 4 มีนโยบายและแผนกิจกรรมความปลอดภัยสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องต้องกำหนดนโยบายและแผนการจัดการความปลอดภัยด้านอุบัติเหตุและความรุนแรงที่ชัดเจน เพราะความปลอดภัยในสถานศึกษาเป็นปัญหาสำคัญต่อสุขภาพของนักเรียนผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญและมีการดำเนินการตามนโยบายนั้นอย่างจริงจัง เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กพ.ศ.2546

ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นกุญแจสำคัญที่จะสร้างกลไกในการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุข้อกำหนดที่มีอีกทั้งความปลอดภัยของนักเรียนเป็นความต้องการพื้นฐานที่ผู้ปกครองต้องการให้สถานศึกษาดำเนินการและเป็นสิทธิพื้นฐานที่นักเรียนควรจะได้รับ กระบวนการทั้ง 4 ขั้น เป็นพื้นฐานของการดำเนินงานที่มีเป้าหมายสร้างสิ่งแวดล้อมและพฤติกรรมที่ปลอดภัยจากอุบัติเหตุและความรุนแรงของนักเรียน เพื่อที่จะให้ทราบถึงการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้หรือไม่จำเป็นต้องมีนโยบายและการวางแผนการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียน การนำแผนไปปฏิบัติ การติดตามและประเมินผลของการดำเนินงานรวมทั้งรายงานผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ

การปราบปราม

การใช้ขั้นตอนทางกฎหมายมาดำเนินการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียนอาจกล่าวถึงด้านการกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับข้อกฎหมาย เช่น ยาเสพติด การลักขโมย หรือการใช้ความรุนแรงภายในโรงเรียนการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน หมายถึง การกระทำความผิดทางอาญาที่ กฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิดกฎหมายอาญาและพระราชบัญญัติ ตลอดจนประกาศของคณะ ปฏิวัติที่ระบุว่าเป็นการกระทำความผิดไว้ ได้แก่ ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ความผิดเกี่ยวกับชีวิต และร่างกาย ความผิดเกี่ยวกับเพศ ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ชื่อเสียงและการ ปกครอง ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ความผิดเกี่ยวกับ

อาวุธและวัตถุระเบิด และความผิดอื่น ๆ ที่มีบทลงโทษตามคดีอาญา แต่ให้มีการพิจารณาคดีเป็นไปตามพระราชบัญญัติ วิธีพิจารณาความคดีของศาลเยาวชนและครอบครัว โดยจำแนกออกเป็น 7 กลุ่มดังนี้

1. ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน หมายถึง การกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน เกี่ยวกับทรัพย์สิน เช่น การวิ่งราวทรัพย์สิน การปล้นทรัพย์สิน การฉกทรัพย์สิน การฉ้อทรัพย์สิน การลักทรัพย์สิน และการชิงทรัพย์สิน

2. ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย หมายถึง การกระทำความผิดของเด็กและ เยาวชนเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย เช่น การชกต่อย ทุบตี และการทำร้ายร่างกายผู้อื่นโดยใช้ อาวุธหรือไม้กอล์ฟตามที่ทำให้บุคคลอื่นได้รับบาดเจ็บ

3. ความผิดเกี่ยวกับเพศ หมายถึง การกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน เกี่ยวกับเพศ เช่น การข่มขืนทางเพศ การลวนลามทางเพศ

4. ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ชื่อเสียงและการปกครอง หมายถึง การกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ชื่อเสียง และการ ปกครอง เช่น อ้างยี่ ช่องโจร

5. ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ หมายถึง การกระทำความผิดของเด็กและ เยาวชนเกี่ยวกับยาเสพติด เช่น การขายยาเสพติด การซื้อยาเสพติด การเสพยาเสพติด หรือ การมียาเสพติดไว้ในครอบครอง

6. ความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด หมายถึง การกระทำความผิดของเด็ก และเยาวชนเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด เช่น การผลิตจัดทำอาวุธหรือวัตถุระเบิด การซื้อหรือ ขายอาวุธและวัตถุระเบิด และการมีอาวุธและวัตถุระเบิดไว้ในครอบครอง

7. ความผิดอื่นที่มีบทลงโทษตามคดีอาญา หมายถึง การกระทำความผิดของเด็ก และเยาวชนเกี่ยวกับความผิดอื่นที่กฎหมายบัญญัติว่ามีความผิดและมีบทลงโทษ เช่น แข่งรถ หรือการขับซี่ยานพาหนะที่สร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่น การเล่นการพนัน

หลักพุทธธรรม

สัมมัตถ์ปธาน มาจากคำว่า สัมมา รวมกับ ปธานะ ซึ่ง ปธานะ หมายความว่า ความเพียรที่ตั้งขึ้นมาเป็นหลัก ความเพียรที่เป็นประธาน ความเพียรที่เป็นหัวหน้า สัมมา แปลว่า ถูกต้อง ถูกต้อง คือทำให้หมดกิเลส ทำให้พ้นจากทุกข์ได้จริง สัมมัตถ์ปธาน ความเพียรหลักที่ถูกต้อง ทำให้หมดกิเลส ทำให้พ้นทุกข์ได้จริงนี้ มีอยู่ 4 ประเด็น ต้องเพียรทำอยู่ใน 4 ประเด็นให้ครบถ้วน จึงถูกต้องและละกิเลสได้จริง ถึงความพ้นทุกข์ได้จริง คล้ายๆ กับพูดภาษาปัจจุบันว่า ครบวงจร ต้องครบทั้ง 4 อย่าง ต้องทำให้ครบวงจรของความเพียร ถ้าเพียรแค่อย่างใดอย่างหนึ่งก็ไม่ได้ผล ต้องเพียรให้ครบทั้ง 4 ทำครบวงจรของมัน จึงจะเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น ถ้าเพียรถึงจุดหนึ่งมันก็จะเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นไปไม่มีเสื่อม

สัมมัตถ์ปธาน 4 คือ ความพยายามในทางที่ชอบ ซึ่งเป็นการปฏิบัติในขั้นของจิตใจ การมุ่งมั่นทำความชอบ ความเพียรที่ถูกต้องที่ควรประกอบให้มีในตนและควรตั้งไว้ในเบื้องหน้าในกิจการทั้งปวง 4 หลัก ประกอบไปด้วย 1) สังวรปธาน เพียรระวังหรือเพียรปิดกั้น (หลักการป้องกัน) 2) ปหานปธาน เพียรละหรือเพียรกำจัด (หลักการปราบปราม) 3) ภวานาปธาน เพียรเจริญ หรือเพียรก่อให้เกิด (หลักการพัฒนา) 4) ออนุรักษนาปธาน เพียรรักษา (หลักการอนุรักษ์)

1. สังวรปธาน หลักการป้องกันไม่ให้ความชั่วหรือความเสื่อมเกิดขึ้น ความพยายามในการปิดกั้นป้องกันไม่ให้เกิดการทุจริต โดยมุ่งเน้นกระบวนการปรับสภาพสังคมทุกภาคส่วนให้เกิดภาวะที่ไม่ยอมรับและต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ สกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบาย ตลอดจนกระบวนการนโยบาย โดยการกำหนดมาตรการกลไกและเสริมสร้างธรรมาภิบาล

2. ปหานปธาน หลักการปราบปรามความชั่วความเสื่อมให้หมดไป ความพยายาม ในการกำจัดการทุจริต มีการพัฒนากลไกด้านกฎหมาย กลไกทางการบริหาร และกระบวนการงานด้านการป้องกันการทุจริตของประเทศ ลดโอกาสการทุจริตหรือการทำให้การทุจริตเกิดขึ้นได้ยากขึ้น

3. ภวานาปธาน หลักการพัฒนาทำความดีให้เกิด ความพยายามในพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรต่อต้านการทุจริต กระบวนการคลังได้พัฒนาระบบป้องกันการทุจริตเชิงรุกให้มีความเข้มแข็งและมี

ประสิทธิภาพ แสดงเจตจำนงทางการเมืองในการต่อต้านการทุจริต มุ่งเน้นให้ประชาชนและรัฐบาลมีการนำเจตจำนงทางการเมืองในเรื่องการต่อต้านการทุจริตไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

4. อนุรักษนาปธาน หลักการอนุรักษส่งเสริม และสนับสนุนตามคุณแลรักษา ความพยายามในการรักษามาตรฐานองค์กร ยกกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perception Index: CPI) ของประเทศไทย มุ่งเน้นการยกระดับมาตรฐานด้านความโปร่งใส

บทสรุป

จากความสำคัญและสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้นความปลอดภัยของนักเรียนจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการจัดบริการทางการศึกษาของโรงเรียนเพราะนอกจากจะส่งผลให้นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุขและปลอดภัยแล้วยังมีผลทางตรงต่อการพัฒนาคุณภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียนตลอดถึงการสร้างความไว้วางใจและความเชื่อมั่นให้กับชุมชน ผู้ปกครองและองค์ประกอบสำคัญคืองานวิจัยนี้ผู้วิจัยมุ่งเน้นที่จะศึกษาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อพัฒนาคุณภาพของมนุษย์ คือ หลักสัมมปปธาน 4 หรือ ปธาน 4 (ความเพียรชอบ) ความเพียรใหญ่ ได้แก่ 1) สังวรปธาน คือ เพียรระวังยับยั้งบาปอกุศลธรรมที่ยังไม่เกิด มิให้เกิดขึ้น 2) ปหานปธาน คือ เพียรละบาปอกุศลธรรมที่เกิดขึ้นแล้ว 3) ภวานาปธาน คือ เพียรทำกุศลธรรมที่ยังไม่เกิด ให้เกิดมีและ 4) อนุรักษนาปธาน คือ เพียรรักษาอกุศลธรรมที่เกิดขึ้นแล้วให้ตั้งมั่นและให้เจริญยิ่ง การนำหลักธรรมเข้ามาพัฒนาคน พัฒนามนุษย์เสริมสร้าง ป้องกัน ปกป้องและปราบปรามให้เกิดความปลอดภัยในสถานศึกษาอีกทั้งผู้วิจัยเป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องมีภารกิจหลักในการดูแลส่งเสริมและพัฒนาเยาวชนให้เป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ ปลอดภัยจากสภาพแวดล้อมที่ไม่พึงประสงค์ต่าง ๆ

เอกสารอ้างอิง

- ธีรศักดิ์ อุ่นอารมย์เลิศ และคณะ. (2556). *การพัฒนากระบวนการบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษาของ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*. ศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธีระ รุญเจริญ. (2553). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา (ฉบับปรับปรุง) เพื่อปฏิรูปสองและประเมินภายนอกรอบสาม*. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน (2556). *คู่มือแนวทางปฏิบัติและมาตรการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2556*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- พุทธทาสภิกขุ. (2558). *คู่มือมนุษย์กรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เพชรประกาย.
- ธีรยุทธ เมืองแมน. *การพัฒนากระบวนการบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1*. *Journal of Roi Kaensam Academi*. ปีที่ 8 ฉบับที่ 11 ประจำเดือนพฤศจิกายน 2566.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ชฎาพร สุขสิริวรรณ. (2550). *คู่มือโรงเรียนปลอดภัย*. กรุงเทพฯ : โรงพยาบาลรามธิบดี.